

Posa un «Wonder» a la teva vida

Andreu Sotorra

R. J. Palacio. «Wonder». Traducció d'Imma Falcó. Disseny de la coberta: Tad Carpenter. Adaptació del disseny de la coberta: zink comunicació. Pàgs. 323 (e-book). Edicions La Campana. Barcelona, 2012 (última reedició: 2017). A partir d'11 anys.

A la tardor del 2017, el personatge de ficció de la novel·la «Wonder» es converteix en personatge de carn i os a la pantalla gran. La pel·lícula, que als EUA s'estrena el novembre i aquí per Nadal, la dirigeix el cineasta nord-americà Stephen Chbosky (Pittsburgh, Pennsilvània, EUA, 1970), i entre els principals personatges hi ha la veterana actriu Julia Roberts, en el paper de la mare d'August, el petit i peculiar protagonista de 10 anys.

«Wonder» és una pel·lícula sobretot interpretada per joves, però per a espectadors de totes les edats. I especialment per a joves de l'edat d'August Pullman (o Auggie, com s'anomena sovint en la novel·la) i per això el càsting ha escollit joveníssims intèrprets. El paper d'August l'interpreta Jacob Tremblay, canadenc d'11 anys i premiat ja per un altre paper anterior en el film «L'habitació».

L'acompanyen en el repartiment l'actriu nord-americana Izabela Vidovic, de 16 anys, en el paper de Via, la germana gran d'August, i l'actriu Millie Davis, canadenc, en el paper de Summer, l'amiga d'August. Entre els joves actors, hi ha Bryce Gheisar (l'assetjador Julian), i Noah Jupe (l'amic Jack Will). I encara hi ha lloc per a un personatge secundari però clau en un dels capítols de «Wonder», la gosseta acollida per la família Pullman, Daisy (que també té nom artístic: Gidget).

«Wonder» és un dels fenòmens literaris que ha penetrat amb força en els últims cinc anys en el catàleg de lectures per a joves i, d'una manera especial, en lectures treballades a fons en centres educatius. Aquí, com ha passat en altres països, s'ha convertit en un dels 'best sellers' dels últims temps i, segons dades de l'editorial nord-americana originària, l'Alfred A. Knopf, entre totes les edicions i traduccions, la novel·la ha arribat a més de 5 milions d'exemplars arreu del món.

La mare de la criatura és l'escriptora novaiorquesa R. J. Palacio (Queens, Nova York, EUA, 1963), d'origen colombià. Les inicials del seu nom de fonts amaguen les de Raquel Jaramillo, però ja és sabut que la literatura nord-americana i els seus productors tenen una flaca per crear enigmes en els noms dels autors i facilitar així la difusió a través de les expectatives entre els lectors.

A aquestes alçades, és difícil que qui segueix les novetats literàries no n'hagi sentit a parlar. «Wonder» —sortosament a ningú no se li ha acudit traduir el títol per «Meravella» o alguna expressió similar, tret de la versió espanyola de Nube de Tinta (Penguin Random House) que l'ha titulat alegrement «La lección de August»— forma part del grup de lectures que combinen la literatura amb els valors educatius o, si més no, amb el coneixement i també la sensibilització de la diferència.

A «Wonder» el protagonista té la síndrome de Treacher Collins, una malformació cranioencefàlica rara i incurable que afecta a dos de cada cent mil naixements, tant nens com nenes. El seu aspecte genera sorpresa en qui el veu per primera vegada. I és a partir d'aquestes reaccions que l'autora crea un univers literari tractat sense dramatisme, amb picossades d'humor i, sobretot, amb la lucidesa que impregna en el propi protagonista, que fa el salt des de l'educació inicial reclosa a casa, a càrrec de la mare, fins a l'entrada en un centre escolar.

Hi ha en la novel·la «Wonder» tots els graons de superació imprescindible a l'hora de deixar la sobreprotecció familiar que ha rebut August i enfrontar-se a l'exterior. I també la descoberta per part seva d'una societat que, tot i ser preadolescent, la integren ja individus irrespectuosos i intolerants amb la diferència, però també altres individus comprensius amb l'acceptació i integració d'aquesta mateixa diferència.

A «Wonder» es parla de la patologia física que afecta el protagonista, però la seva filosofia de fons es podria aplicar a qualsevol altre estigma i prejudici social, a vegades fomentat pels mateixos representants del poder amb els seus missatges irresponsables des de la trona, cosa que, actualment, els que viuen i treballen a EUA, com l'autora R. J. Palacio, denuncien, com per exemple passa arran de la deplorable imatge que expandeix per l'univers el seu nou president Donald Trump.

Un dels símbols de la novel·la «Wonder» —que no desvelaré quin sentit té i que utilitza de promoció la pel·lícula— és l'escafandre d'astronauta que August no es treia mai quan era més petit. Escrita en primera persona, la novel·la té diferents punts de vista: el del mateix August (en els capítols 1, 6 i 8); el de la seva germana Via (capítol 2); el de l'amiga Summer (capítol 3); el de l'amic Jack (capítol 4); el de l'amic de Via, el jove Justin (capítol 5, aquest, per cert, escrit sense ni una majúscula); i el de Miranda, una altra de les amigues d'August (capítol 7).

A «Wonder» es fa referència sovint «Star Wars» i els seus personatges, una de les sèries fetitxe d'August. I el relat pren un aire autobiogràfic, quan és August qui parla, en molts casos, a partir de la informació que ha rebut dels seus pares. Altrament, ¿qui podria parlar del seu naixement i la seva etapa d'infància amb coneixement de causa si no fos així?

Altres referències del món de «Wonder» són literàries, clàssiques com «El Hòbbit» o contemporànies com «Diari de Grec», a més de comparacions entre August i una amiga com «La bella i la bèstia», o moments més ensucrats com els que es refereixen a

«Somriures i llàgrimes». El protagonista, August, no s'està de reconèixer la seva malformació i, intel·ligent com és, no para d'autoadjudicar-se ell mateix malnoms amb una precoç ironia, malgrat l'edat que té, que l'ajuda a superar la seva diferència, per exemple quan diu que és "un tros de formatge podrit" o que menja "com una tortuga".

Per «Wonder» desfilen tots els personatges més habituals de l'edat del protagonista: els mals i bons companys d'escola, els bons i no tan bons professors del centre, els pares dels companys de classe, els amics de la família i els parents més pròxims... I no hi falten les insinuacions dels primers enamoraments adolescents i tampoc l'aventura d'una nit de colònies amb baralla de colla al bosc i solidaritat inclosa.

També cal dir que «Wonder» té moments d'un excés de descripció d'espais o fets que els lectors ja coneixen per la seva pròpia experiència i que alenteixen l'acció quan segurament s'interessarien més per les circumstàncies i la psicologia del personatge que no pas pel seu entorn. «Wonder» cau també finalment en un final de premi i heroisme que el mateix August confessa que no sap per què li ha tocat, però que l'autora posa en safata a allò que demana una adaptació cinematogràfica destinada a fer taquilla. Llagrimeta i empatia amb el protagonista amb moralitat de fons: «Les bones obres sempre tenen recompensa».

«Wonder», de R. J. Palacio, es podria aparellar amb un altre fenomen de novel·la amb personatge juvenil com va ser a partir del 2003, la publicació d'«El curiós incident del gos a mitjanit», de Mark Haddon, que recentment ha estat també un èxit teatral. Les dues obres presenten personatges singulars, joves, que lluiten per trobar el seu lloc en un món convencional que els ha fet éssers diferents.

L'èxit internacional de «Wonder» ha portat l'autora a ampliar el repertori amb altres relats satèl·lits de la primera novel·la, aprofitant l'explotació dels personatges que envolten August en la novel·la original. Així han aparegut fins ara «L'Auggie i jo», «Charlotte», «Plutó», «La llibreta del professor Browne», «El capítol del Julian» i, el més nou, un relat breu i il·lustrat per l'autora, adreçat a lectors encara més joves, «Tots som Wonder». No hi ha dubte que la pròxima estrena de l'adaptació cinematogràfica contribuirà encara més a popularitzar el personatge d'August entre noves generacions de lectors.

Enllaços d'interès

(per visionar-los, cal descarregar abans el PDF de la crítica):

Vídeo amb un primer tràiler de la pel·lícula «Wonder»:

<https://youtu.be/u2soKNPRALc>

Vídeo amb el clip promocional de la novel·la «Wonder»:

https://youtu.be/fgB7_KpBDss

Cartell anunciador de la pel·lícula «Wonder», EUA, 2017
